

Information om tjärasfalt och krossad asfalt

Uppbruten asfalt och tjärasfalt är generell ett avfall och ska omhändertas på godkänt sätt. Vid hantering, återvinning eller återanvändning av asfalt måste man vara speciellt uppmärksam på förekomst av äldre tjärhaltig asfalt. Även asfalt som inte klassas som tjärasfalt innehåller miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Vad är tjärasfalt?

I vägar och andra asfalterade ytor kan det förekomma äldre asfaltlager med stenkolstjära, så kallad tjärasfalt och/eller tjärindränkt bärlager/makadam. Stenkolstjära innehåller höga halter PAH, polyaromatiska kolväten, som är miljö- och hälsoskadliga. Flera PAH:er klassas som cancerframkallande. Asfalt som innehåller tjära ska hanteras med restriktioner.

Vid arbeten med asfalt lagd före 1975 bör provtagning av PAH alltid göras. Provtagning på underliggande jordlager kan också behöva göras. Analys görs av 16-PAH. Om halten 16-PAH är över 70 ppm* bedöms asfalten innehålla stenkolstjära.

* 1 ppm = 1 mg/kg

Återanvändning av tjärasfalt

Tjärasfalt får inte användas för ny asfalttillverkning. Tjärasfalt med halter av 16-PAH över 300 ppm är farligt avfall och får inte återanvändas alls. Avfallet ska istället omhändertas av godkänd avfallsmottagare för farligt avfall.

All hantering och eventuell återanvändning av tjärasfalt ska ske i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Återanvändning av krossad asfalt

Asfalt med halter av 16-PAH < 70 ppm bedöms vara fri från stenkolstjära men kan ändå innehålla PAH-halter som kan laka ut och förorena mark och grundvatten.

Riskerna minskar då asfalten återanvänds vid produktion av ny asfalt i och med att materialet binds på nytt. Vid återvinning för att skapa ny asfalt där 16 PAH < 70 ppm behövs därför ingen särskild anmälan.

En del företag krossar och saluför uppbruten asfalt för användning på exempelvis grusvägar. Eftersom asfalten finfördelas vid krossningsprocessen och ofta läggs som slitlager på grusvägarna ställs höga krav på renheten vid denna typ av användning. All användning av krossad obunden asfalt ska därför föregås av en provtagning. Om PAH-halterna understiger riktvärden för mindre än ringa risk (enligt Naturvårdverkets handbok 2010:1) kan asfaltskrossen användas fritt. Om dessa halter däremot överstigs ska minst en anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden göras.

Halter för **mindre än ringa risk** enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1. Överstigs värdena krävs en anmälan till miljö och hälsoskyddsnämnden.

Ämne	Totalhalter i mg/kg (ppm)
PAH-L	0,6
PAH-M	2
PAH-H	0,5

På grund av risk för urlakning gäller som regel att återanvändning av obunden krossad asfalt inte är lämplig inom känsliga områden, till exempel inne i bostadsområden, områden med skyddsvärd natur och vattenskyddsområden.

Generellt gäller också att materialet inte ska användas för markutfyllnad. Lämplighetsbedömning görs dock i det enskilda fallet.

Provtagning och analys

Innan vägarbete sker, ska en bedömning/provtagning göras för att identifiera eventuell förekomst av stenkolstjära.

Provtagning görs med borrhärna, genom alla bundna lager. På Gotland ska ett prov tas per 100 m eller 1 500 m², dock minst två prover. Det kan finnas anledning att analysera enskilda lager om vägen består av olika asfaltsskikt med och utan tjära.

En första bedömning kan göras om det är tjärasfalt med hjälp av vit märkfärg och UV-lampa. Borrhärnan sprayas med färg och belyses. Finns det tjära ger UV-lampan en färgförändring (gul).

Om metoden indikerar att det är tjärasfalt ska provet analyseras på lab. Analys sker av 16-PAH samt PAH-L, PAH-M och PAH-H.

Vid akuta arbeten kan provtagning också göras på riven asfalt som lagrats på godkänt mellanupplag. Vid dessa tillfällen ska ett prov tas per 300 ton eller 150 m³, dock minst två prov. Provtagning av asfalt som planeras att återanvändas som krossad asfalt görs på samma sätt.

Vid upptäckt av tjärasfalt ska miljö- och hälsoskyddsnämnden genast informeras, enligt upplysningsskyldigheten i miljöbalkens 10 kap (11§).

Anmälan vid återanvändning

En skriftlig anmälan om återanvändning av asfalt ska göras till miljö- och hälsoskyddsnämnden i god tid (sex veckor) innan arbetet påbörjas. I anmälan ska det framgå mängd, halter av föroreningar (bifoga analysresultat), var återanvändningen planeras ske, fastighetsbeteckning, situationsplan och tvärsnitt som visar var i vägen asfalten återanvänds, om användning sker bundet eller obundet, skyddsåtgärder, etc. Risker med användningen ska beskrivas och bedömas. Anmälan ska undertecknas av sökanden/ansvarig.

Anmälan kan göras på följande blankett:
<https://www.gotland.se/97131>